

TANÍTÓK LAPJA

TANÜGYI ÉS GAZDASÁGI UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 160 L, Félévre 80 L,
Negyedévre 40 L.
Egyes szám ára 7 Leu.

Felelős szerkesztő és kiadó:
GYERKES MIHÁLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Mihailu Ulteaz (Király-u.) 3.
Megjelenik két hetenként.
Hirdetések díja soronként 6 Leu.

Tankönyveink.

Sokan vannak a vállalkozó, kevesebben a hivatott és hozzáértő tankönyvirók s így a termelés e téren talán több a kelletnél,; minőségileg azonban a kezdő és alsó fokon álló tankönyvirodalom jellegét mutatja.

A magyar nyelvű iskolák tankönyveiről szólunk e cikkünkben főképen, bár a román tankönyvek is kívánni valót bőviben hagynak fenn. Sem az egyik, sem a másik iskolák növendékei nem vehetik ma azon tankönyveket, amelyekről a tanító nyugodtan mondhatná: ez az én legelső és kiváló segítő eszközöm a tanítás eredményének biztosításánál. Pedig a jó tankönyv, főleg a jó olvasókönyv, az ismeretszerzés kövezett országutja, amelyen biztosan célhoz tud jutni a tanuló az ő nagy és többféle szétágazó munkakörében. Oka ezen téren való hátramaradottságnak is a lezajlott világháború és kapcsolatos sokféle következménye.

A magyar tankönyv irodalom ezen következményeket mélyen lesújtva kell érezze, egy részről a politikai leválás folytán, az irodalmi kutforrásoktól való elszakadás miatt. Elégge nem helyeselhető dolog volt az előbbi időkben, hogy ha valamelyik téren egy sikerült alkotás jelentkezett, azt rögtön Budapestre vitték kiadás végett, e miatt aztán lassanként a tankönyv készitést és kiadást a főváros valóssággal monopolizálta. Így, a mai új helyzetünkben nekünk sem tankönyv íróink, sem vállalkozó kiadóink nincsenek. Jó üzletnek vélve azonban a tankönyvek szerkessztését és kiadását, neki-neki lendülnek az emberek, hol egyenként, hol csoportonként szövetkezve. Mindenesetre megbecsülendők az ambíciók; mert hiszen az író és kiadó e révén szerzett

zsiros jövedelmét nem kell irigyelje senki, legfeljebb kárbavesztett fáradságát az írónak és elvesztegetett anyagi reáfizetését a kiadónak sajnálni. Mi bírálunk és követelünk mindent az írótól, a kiadótól, azonban még tárgyi észrevételt is keveset keresünk a javítás céljaira s csupán a végeredményt hangoztatjuk, amely legtöbbször lesújtó. Pedig ma nekünk, itt élő kisebbségi magyaroknak, iskoláink számára jó tankönyveket írni és szerkeszteni jóval nehezebb dolog, mint egy román tankönyvet készíteni az ahoz értő román írónak.

Tankönyveink minden sorából meg kell nyilatkozzék az új haza iránt való ragaszkodás, becsülés, az itt élő népek iránti szimpatia s az ebből fakadó szeretet; viszont ezek ki-domborítása mellett nem huzhatja le saját fáját a fekete földig csak azért, hogy a csepegő lojalitás révén, tankönyvének annál biztosabban engedélyezést és esetleg felsőbb helyekről ajánlott u. n. pressios bevezetést nyerhessen. A természetes folyomány mindenhol a legértékesebb közélet; a tankönyv készítés és bevezetés terén pedig ez az egyedüli egészséges állapot. A tankönyv a maga jósságával, a megfelelőségével elégitsen ki minden kívánságot úgy az egyik, mint a másik téren; a pedagógia és didaktika mezején megfelelőségével.

Megfelelőség alatt értjük a tárgyi és alaki elrendezést; stilisztikai mondat szerkesztést, a helyesírás kifogástalan alkalmazását. Respektáljuk a román születésű és anyanyelvű magyar tankönyv íróink nevezetes ambícióját, fel kell azonban a figyelmüket hívjuk arra, hogy a magyar írásműveket ismerő magyar egyén közreműködése nélkül, tankönyvük túl sok hibával van és lesz tele, ami feltétlenül ártalmára van a magyar beszéd irodalmi tisztaságának és helyességének, de igen sokszor az

értelem bizonyosságának is pld. „a lélek hallhatatlan” és számtalan más ehhez hasonló kitétel.

A magyar iskolákban tanítandó román beszélgetés, írás, olvasás, földrajz és történelem számára készülő tankönyvek megfelelő magyar fordítást is kell tartalmazzanak. Ilyen alkalmakkal kerülnek bele az ott fordított nyelvnek sajátosságai a másik nyelvbe s az ifjú a könnyebb fordítási lehetőségért szívesen használja ugyanazt a sorrendi szófüzést. Ámde, míg a román nyelvben általános mondat szerkesztési fősbály, hogy a kérdésre a felelet mindig a kérdő mondat szavai megfordított sorrendjével adjuk pld. „Ce este aceasta? Aceasta este bancă” addig a magyar nyelv ezen tárgyú főkivánsága, hogy az igeállítmány (egyenes szórendben) a mondat végére kerüljön. Továbbá a román nyelvben nincsen kettőzött mássalhangzó s ha az átfordító ezen körülmény hatása alól nem tud szabadulni, a hosszabban hangzó mássalhangzók kettőzését a magyar nyelvben ugyszólva csak elméleti elképzeléssel alkalmazza, miért is nagyon sok szava fog hibásan úgy hangozni: a lélek hallhatatlan.

Azért hívjuk fel ezen fontos ténybeliségekre tankönyv íróink figyelmét, mert nem csak az eredeti alkotások kapcsolatosok némileg a román nyelvvel, de a kutforrások alapján készülő tankönyveink javarésze is a román irodalomból meríti sok adatát, részletét, hogy a helyes románsággal megírt adócsoportok, a magyar nyelv törvényeinek megfelelően nyerjenek átfordított alkalmazást; nem hagyva figyelmen kívül: a helyesírás összes jelenségeit sem.

Gyerkes Mihály.

Rendelet a felekezeti iskolákról.

A hitfelekezeti magyar elemi iskolák fennálhatása érdekében 100088—1923 sz. a.; a felekezeti magyar középiskolák ugyanezen ügyében 100.090—1923 sz. a. kiadott rendelettel döntött a közoktatásügyi kormányzat. A tankertületi főigazgatók és az egyházak kiküldött főképviselőinek jelenlétében a miniszter által vezetett tanácskozás és a minisztertanács hozzájárulása előzte meg ezen fontos két iskolarendelet kiadását, melyek a készülöben levő új közoktatási törvény életbeléptéig érvényesek. Minthogy a rendeleteken az illetékes főhatóság enyhíteni vélte, a végeredmény bekövetkeztéig vártunk e rendeletek leközlésével. Bár nin-

csenek a tanácskozások véglegesen lezárva, a módosításokra azonban kevés a kilátás s így azokat, kartársaink tájékoztatása végett, egész terjedelmükben közöljük az alábbiakban.

Az elemi iskolákról szóló rendeletszövege ez: »Főtisztelendőség! Attól a kivánságtól vezéreltetve, hogy a közoktatásügyi minisztérium véglegesen rendezze azokat az iskolai kérdéseket, amelyek tárgyában különböző iratokban interveniáltak a minisztériumnál, van szerencsém tudomására hozni, hogy az új tanügyi törvény elkészültéig a közoktatásügyi minisztérium az érvényben levő törvényekkel és rendeletekkel megegyezőleg a következőket rendeli el 1923 szeptember hó 1-től kezdődőleg az erdélyi elemi oktatásra nézve:

A) Általános rendelkezések.

1. 1923 szeptember 1-től kezdve az összes erdélyi felekezeti elemi iskolák tanrendjébe kötelező minimumként tanítani kell az állami iskolák tantervében foglalt tárgyakat (az Erdélyben érvényes törvények rendelkezései szerint). Ezeket a tanterveket 1923 október 15-ig be kell mutatni a tanfelügyelőknek.

2. A jelen tanévtől kezdve Erdélyben az elemi iskolákban a: betöltött hatodik életévtől kezdődőleg vehetők fel gyermekek.

3. Az elemi iskolai kurzus hatodik osztályának elvégzése után előírt abszolváló vizsgák felekezeti iskolákban egy olyan bizottság előtt tartandók, melyet a kerületi felügyelőség nevez ki s román nyelven teendők le azokból a tantárgyakból, melyeket románul adtak elő s népkisebbségi nyelven azon tantárgyakból, melyeket ezen a nyelven tanítottak, az erdélyi törvényes rendelkezések szerint.

A felekezeti elemi iskolák elvégzéséről szóló bizonyítványokat a tanfelügyelők ellenjegyzik: a bizonyítványok az államnyelv mellett a kisebbség nyelvén is szerkeszthetők.

Az évvégi záróvizsgáknál jelen lesz a tanfelügyelő, vagy kiküldöttje. Az új tanügyi törvényig ezen iskolák negyedik osztályának bizonyítványa jogot ad a középiskolába való átlépésre: a bizonyítványt a tanfelügyelők ellenjegyzik.

4. Minthogy a felekezeti elemi iskolák a népesség egy bizonyos nyelvű rétegének szükségletét szolgálják, ez iskolák nem vehetnek fel más vallású és nyelvű tanulókat. Kivételnek csak abban a helységben van helye, ahol nincs állami iskola. Ez a rendelkezés alkalmazandó az 1923—24 iskolai évben az első és második osztályra nézve: azok a tanulók, akik a múlt évben valamelyik felekezeti iskola más osztályába jártak, ugyanezen iskolába folytathatják tanulmányukat, ha az illető városban nincs saját felekezetüknek iskolája.

B) Különleges rendelkezések.

1. Az összes népkisebbségi tannyelvű felekezeti iskolákban napi egy órában az első és második osz-

tályban románul adandó elé a román nyelv (olvasás, beszéd és értelemgyakorlat, fogalmazás); a harmadik és negyedik osztályban pedig napi két órán át románul tanítandó a román nyelv (nyelvtani gyakorlatok, olvasás, értelemgyakorlat, fogalmazás), Románia földrajza és történelme.

A többi órákban, a többi tantárgyak a kisebbségi nyelven adhatók elő. Az összes szerzetesi és szerzetesnői iskolák amelyek 1918 előtt püspököktől függtek, a felekezeti iskolák kategóriájába lépnek: bennük a román nyelv, történelem és földrajz a fentiek szerint adandó elő.

2. Egyetlen felekezeti iskola sem működhetik a miniszterium autorizációja (felhatármazása, engedélye) nélkül: s csak azon felekezeti iskolák működhetnek, amelyek az alábbi három kategória egyikébe tartoznak:

- a) már az egyesülés előtt is működött vagy
- b) eleget tett a Consiliul Dirigent alatt előirt törvényes működési formáknak, vagy
- c) a közoktatásügyi minisztérium autorizációjával rendelkezik.

3. Az összes felekezeti iskolák igazgatóinak s tanárainak és a szerzetes iskolák tanerőinek is törvényes kiképzéssel kell bírniok, román állampolgároknak kell lenniök, kik a hűségesküt a királyra letették és az országban lévő vallási hatóságok által legyenek ki-nevezve.

4. Minthogy a felekezeti elemi iskolákban a fentiek szerint románul is kell tanítani, a minisztérium a felekezeti iskolák és felsőbb hatóságaik tudomására hozza, hogy 1924 augusztus 15 és szeptember 1-ike között a felekezeti iskolák összes tanítói vizsgát tenni kötelesek a román nyelvből, történelemből, földrajzból és alkotmányból, amely vizsgát az elmúlt évben az állami iskolák népkisebbségi tanítói letettek. Csak így adhatnak elé további tanévekben. A jelen tanévre nézve a népkisebbségi iskolákban a román nyelv, történelem és földrajz tanítását olyan tanítóknak kell átadni, akik az állam nyelvét ismerik.

Ahol a jelen tanévben a felekezeti iskolának nincsenek olyan tanítói, akik románul tudnak előadni, a felekezeti iskola a miniszteriumtól kérje állami tanítók delegálását a román nyelv tanítására, a jelen körrendeletben előirt óra számban. Kéréseket az illetékes tanterületi felügyelőségnél kell beadni.

5. Csak a közoktatásügyi miniszter által autorizált tankönyvek alkalmazhatók.

Az iskolai könyvek végleges jóváhagyásáig használhatók az összes el nem titott és olyan tankönyvek, melyek nem tartalmazzak a jelen helyzettel ellenkező részeket.

Anghiescu sk. miniszter, Dumitrescu sk. államtitkár.

Ezen rendelet megelőzőleg 22. pontban tervezett iskolarendelet jóval súlyosabb intézkedéseket tartalmazott a felekezeti iskolákra nézve. A szeptember hó 27-én tartott, véglegesítő ankéton azonban Dr. Zombory László kath. népszövetségi vezérigazgatónak a

tanácskozáson a magyar kisebbség képviselőjének sikerült beható indokolásai révén a terhes rendeleterveket megváltoztatni, meggyőző érveivel kieszközölni, s végeredményében a fenti módon szabályoztatott a felekezeti iskolák fennállása. Az anyagi segélyezésről azonban ezen rendeletekben nem esik szó; valószínűleg a készülő törvény fog erről intézkedni.

Órarendek és óratervek.

Az új rendelkezéseknek megfelelően, a székelyudvarhelyi magyar tannyelvű állami elemi iskolák órarendjeit és óraterveit a tantestület elkészítette és a napi tanítást ezek alapján végezi.

Az egységesítési rendelet és ó-királyságbeli tanterv minden előírásának főszólyát a román nyelv és tartozékai (román beszélgetés, írás, olvasás, emlékezeti és fogalmazási gyakorlatok), továbbá Románia földrajza és történelme tantárgyaknak együttvéve román nyelven napi 2—2½ órán át való bevezetésére fektettük; a fennmaradó órákat pedig a (kisebbségi) magyar nyelven tanítható tantárgyak között osztottuk fel, az anyag mértéke szerint. Az I—IV. osztályok tananyagát igyekeztünk a regáti tanterv előírásának megközelítésével összeállítani, kivéve természetesen a román nyelven tanítandó tantárgyak tananyagát, mivel ezeknek lehetősége elsősorban a román beszéd elsajátításától függ. Épen azért a román írás-olvasást a magyar ABC kisbetűinek megtanulása (körülbelül két hónapi idő) után vesszük elő és első évben annak kisbetűit s az alattuk levő olvasmányokat tanítjuk meg, míg a II—VI. osztályokban a román ABC II ik rész Olvasókönyve alapján haladunk.

A földrajz és történelem anyagát román nevekkel először anyanyelven tanítjuk s ha a kellő megértés és elsajátítás után a szükséges tananyaggal növendékeink tisztában vannak, ismétléskor, körülbelül a második félévben, amikor a román nyelvbéli haladás már kétségkívül tapasztalható lesz, kivonatos főbb pontokban megtanítjuk román nyelven is. Mi sem természetesebb, hogy a román nyelvbéli beszélgetés gyakorolhatása végeit a román nyelvtan szabályai, rövid utmutatásokban okvetlenül megismerttetendők, hogy így az önálló beszélgetést tudja a gyermek alakítani, valamint az olvasás rendén is ismerje fel a szavak formálódásának és képzésének alapszempontjait.

A heti órák számát a rendelkezésre állható 36 órán belül, figyelembevételével és levonva ebből az ismétlőiskola heti 4 óráját, szintén a regáti tanterv előírásainak megfelelően, viszonyainknak mérlegelésével, állítottuk be.

Az órarendeket és tananyagbeosztásokat a vármegyei tanfelügyelőségek és kerületi főigazgatóságok ezidő szerint nem kívánják be; azokat a helyi körülmények számbavételével, iskolalátogatásuk alkalmával, a járási segédtanfelügyelők bírálják el és láttamozzák, amint ez a regátban most érvényben van. Természetesen ezen jelenlegi elrendezés addig marad érvényben,

amíg a készülő új népoktatási törvény életbe lép. Gondoljuk, hogy ez mindenesetre az összes népoktatási viszonylatokra intézkedéseket fog tartalmazni s akkor véglegesen kialakul a kisebbségi nyelven tanító állami iskolák tanterve és annak kiviteli minden részlete. Adig — véleményünk szerint — az a teendőnk, hogy minden tervet, a tanítás összes részletkérdéseit foglalják a kisebbségi nyelven tanító áll. tanítók irásba és megfelelő indokaikkal terjesszék elő a legközelebbi iskolalátogatónak, aki megadja a helyszínen utmutatásait és tervezeteiket, órarendjeiket ellátja jóváhagyással.

Ezen elvi szempontok előrebocsátása után, arra való tekintettel, hogy a kisebbségi nyelveken tanító áll. el. iskolák hivatalos ügykezelése román nyelvű, az órarendeket is román nyelven kiállítva közöljük, ez azonban nem zárja ki, hogy a tanító a gyermekek számára magyar nyelven szintén le ne diktálhassa, sőt szükséges, hogy ez nekik meg legyen magyarul is. Technikai okokból csak folyószedéssel közöljük az órarendeket, de ezt, nehézség nélkül be tudja írni mindenik tanító az órarendek megfelelő kockáiba és a végén összeállítandó óratervbe.

Az I—II-ik vegyesosztály órarendje :

Orar (órarend) pentru școala primară de stat urbane cu limba de propunere maghiară pentru clasa I-a mixtă și pentru clasa II-a de fete din Odorheiu pe anul școlar 1923/24. Timpul : Luni : 8—8¹/₂ cl. I., 8¹/₂—9 cl. II. Aritmetică, 9—9¹/₂ cl. I., 9¹/₂—10 cl. II. Scriscetit român, 10—10¹/₂ cl. I., 10¹/₂—11 cl. II. Scriscetit maghiar. 2—2¹/₂ cl. I., 2¹/₂—3 cl. II. Exerc. intuit. român, 3—3¹/₂ cl. I., 3¹/₂—4 cl. II. Cântul și exerc. corporale. Marți : 8—8¹/₂ cl. I., 8¹/₂—9 cl. II. Aritmetică, 9—9¹/₂ cl. I., 9¹/₂—10 cl. II. Scriscetit român, 10—10¹/₂ cl. I., 10¹/₂—11 cl. II. Religia, 2—2¹/₂ cl. I. Exerc. intuit. geografia român, 3—3¹/₂ cl. I., 3¹/₂—4 cl. II. II. Desemnul. Miercuri : 8—8¹/₂ cl. I., 8¹/₂—9 cl. II. Scriscetit român, 9—9¹/₂ cl. I. Exerc. intuit. român, 9¹/₂—10 cl. II. Exerc. intuit. istoria român, 10—10¹/₂ cl. I. Scriscetit maghiar, 10¹/₂—11 cl. II. Cetira maghiară, 2—2¹/₂ cl. I., 2¹/₂—3 cl. II., 3—3¹/₂ cl. I., 3¹/₂—4 cl. II. —. Joi : 8—8¹/₂ cl. I., 8¹/₂—9 cl. II. Aritmetică, 9—9¹/₂ cl. I., 9¹/₂—10 cl. II. Scriscetit român, 10—10¹/₂ cl. I., 10¹/₂—11 cl. II. Religia, 2—2¹/₂ cl. I. Exerc. intuit. român, 2¹/₂—3 cl. II. Exerc. intuit. geografia român, 3—3¹/₂ cl. I., 3¹/₂—4 cl. II. I. Desemnul. Vineri : 8—8¹/₂ cl. I., 8¹/₂—9 cl. II. Scriscetit român, 9—9¹/₂ cl. I. Exerc. intuit. român, 9¹/₂—10 cl. II. Exerc. intuit. istoria român, 10—10¹/₂ cl. I., 10¹/₂—11 cl. II. Desemnul, 2—2¹/₂ cl. I., 2¹/₂—3 cl. II., 3—3¹/₂ cl. I., 3¹/₂—4 cl. II. Lucrul de mână. Sâmbătă : 8—8¹/₂ cl. I., 8¹/₂—9 cl. II. Exerc. intuit. român, 9—9¹/₂ cl. I., 9¹/₂—10 cl. II. Scriscetit român, 10—10¹/₂ cl. I., 10¹/₂—11 cl. II. Desemnul, 2—2¹/₂ cl. I., 2¹/₂—3 cl. II., 3—3¹/₂ cl. I., 3¹/₂—4 cl. II. —. Orar săptămânal (Heti óraterv) : Religia cl. I—II. 2 = 2. Limba română : a) scriscetit cl. I. ⁶/₂, cl. II. ⁶/₂ = 6, b) exerc. intuit. cl. I. ⁶/₂, cl. II. ²/₂ = 4, c) geografia cl. I. —, cl. II. ²/₂ = 1, d) istoria cl. I. —, cl. II. ²/₂ = 1. Limba maghiară : a) scriscetit cl. I. ²/₂, cl. II. ²/₂ = 2,

aritmetică cl. I. ³/₂, cl. II. ³/₂ = 3, desernul cl. I. 2, cl. II. 2 = 4, cântul cl. I—II. ¹/₂, exerc. corporale cl. I—II. ¹/₂ = 1, lucrul de mână cl. I—II. 2 = 2. Suma orelor la săptămână 26. Odorheiu, la 15. Octomvrie 1923. Mihail Gyerkes director, Ghizela Bornemisza m. Finta învățătoară.

A II-ik fiu osztály órarendje : Orar pentru școala primară de stat urbane cu limba de propunere maghiară pentru clasa II-a de băieți din Odorheiu pe anul școlar 1923—1924. Timpul : Luni : 8—9 Aritmetică, 9—10 Limba română : scriscetit, 10—11 Limba maghiară : exerciții intuitive, 11—12 —. După masă : 2—3 Limba română : exerciții intuitive, 3—4 Cântul. Marți 8—9 Limba română : exerciții intuitive, 9—10 Limba maghiară : cetire și exerciții de reproducere, 10—11 Religie, 11—12 —. După masă : 2—3 Limba română : scriscetit, 3—4 Desemnul. Mercuri : 8—9 Aritmetică, 9—10 Limba română : scriscetit, 10—11 Limba română : exerciții intuitive, 11—12 —. După masă : 2—3 —, 3—4 —. Joi : 8—9 Limba română : scriscetit, 9—10 Limba maghiară : scrierea și exerciții gramaticale, 10—11 Religia, 11—12 —. După masă : 2—3 Limba română : exerciții intuitive, 3—4 Exerciții corporale. Vineri : 8—9 Limba română : scriscetit, 9—10 Limba maghiară : cetirea și exerciții de reproducere, 10—11 Desemnul, 11—12 —. După masă : 2—3 Limba română : exerciții intuitive, 3—4 Lucru de mână. Sâmbătă : 8—9 Aritmetică, 9—10 Limba română : cetirea și exerciții de memorie, 10—11 Limba română : exerciții intuitive, 11—12 —. După masă : 2—3 —, 3—4 —. Orar săptămânal : Religia 2. Limba română : a) scriscetit 3, b) scriere și exerciții gram. 1, c) cetire și exerciții de memorie și lib. reproducere 3, d) exerciții intuitive 5. Limba maghiară : a) cetirea și exerciții de repr. 2, b) scrierea și exerciții gram. 1, c) exerciții intuitive 1. Aritmetică 3. Desemnul 2. Cântul 1. Exerciții corporale 1. Lucru de mână 1. Total 26. Odorheiu, la 15. Octomvrie 1923. Joan Szabó inv. dir. de stat.

A III-ik leány osztály órarendje : Orar pentru școala primară de stat urbane cu limba de propunere maghiară pentru clasa III-a de fete din Odorheiu, pe anul școlar 1923—1924. Timpul : Luni : 8—9 Limba română : cetirea și exerciții de memorie și liberă reproducerea, 9—10 Geografia în limba română, 10—11 Limba maghiară : cetirea și exerciții de memorie și liberă reproducerea, 11—12 —. După masă : 2—3 Științele naturală fizico și economice, 3—4 Exerciții de compunere în limba maghiară. Marți : 8—9 Aritmetică și geometrie, 9—10 Limba maghiară : scrierea și exerc. gramaticale, 10—11 Istoria în limba română, 11—12 Religia. După masă : 2—3 Lucrul de mână, 3—4 Limba română : cetirea și exerc. de mem. și liberă reproducerea. Miercuri : 8—9 Geografia în limba română, 9—10 Limba română : scrierea și exerc. de gramaticale, 10—11 Desemn, 11—12 Desemn. După masă : 2—3 —, 3—4 — (Școala repetiție). Joi : 8—9 Aritmetică și geometrie, 9—10 Limba română : cetirea și exerc. de memorie și liberă reproducerea, 10—11 Istoria în limba română, 11—12 Limba maghiară : ce-

tirea și exerc. de memorie și liberă reproducerea. După masă: 2—3 Lucrul de mână, 3—4 Cântul. Vineri: 8—9 Limba română: scrierea și exerc. de gramaticale, 9—10 Geografia în limba română, 10—11 Aritmetică și geometrie, 11—12 Religia. După masă: 2—3 —, 3—4 — (Lucrul de mână în clasa I. și II-a). Sâmbătă: 8—9 Aritmetică și geometrie, 9—10 Geografia în limba română, 10—11 Limba română: exerciții de compunere, 11—12 —. După masă: 2—3 Limba maghiară: citirea și exerc. de memorie și liberă reproducerea, 3—4 Exerciții corp. Orar săptămânal: Religia 2. Limba română: citirea și exerc. de memorie 3, scrierea și exerc. de gram. 2, exerciții de compunere 1, istoria în limba română 2, geografia în limba română 4. Limba maghiară: citirea și exerc. de memorie 3, scrierea și exerc. de gram. 1, exerciții de compunere 1. Aritmetică și geom. 4. Desemn 2. Lucrul de mână 2. Științele naturale: fizico și economice 1. Cântul 1. Exerciții corporale 1. Total 30. Odorheiu, la 15. Octomvrie 1923. Mihail Gyerkes dir., Ema Bod institutoară de stat.

A IV-ik leány osztály órarendje: Orar pentru școala primară de stat urbană cu limba de propunere maghiară pentru clasa IV-a de fete din Odorheiu pe anul școlar 1923/24. Timpul: Luni: 8—9 Limba română: citirea și exerciții de memorie și liberă reproducerea, 9—10 Limba maghiară: exerciții gramaticale, 10—11 Geografia în limba română, 11—12 —. După masă: 2—3 Desemnul, 3—4 Desemnul. Marți: 8—9 Aritmetică și geometrie, 9—10 Limba română: scrierea și exerc. gramaticale, 10—11 Limba maghiară: citirea și liberă reproducerea, 11—12 Religia. După masă: 2—3 Istoria în limba română, 3—4 Exerciții corporale. Miercuri: 8—9 Aritmetică și geometrie, 9—10 Geografia în limba română, 10—11 Limba română: exerciții de compunere, 11—12 —. După masă: 2—3 Liber, 3—4 Liber (Școala repetiție). Joi: 8—9 Limba română: citirea și exerc. de memorie și liberă reproducerea, 9—10 Științele naturale, fizico și economice, 10—11 Istoria în limba română, 11—12 Limba maghiară: citirea și exerc. de memorie. După masă: 2—3 Limba maghiară: scrierea și exerciții de compunere, 3—4 Cântul. Vineri: 8—9 Aritmetică și geometrie, 9—10 Geografia în limba română, 10—11 Limba română: scrierea și exerciții gramaticale, 11—12. Religia. După masă: 2—3 Lucru de mână, 3—4 Lucru de mână (Școala repetiție). Sâmbătă: 8—9 Istoria în limba română, 9—10 Limba maghiară: citirea și exerc. de reproducerea, 10—11 Limba română: citirea și exerciții de reproducerea, 11—12 Științele naturale, fizico și economice. După masă: 2—3 Liber, 3—4 Liber. Orar săptămânal: Religia 2. Limba română: a) Scriere și exerciții gramaticale 2, b) Citirea și exerciții de memorie și liberă reproducerea 3, c) Exerciții de compunere 1. Istoria în limba română 3. Geografia în limba română 3. Limba maghiară: a) Scriere și exerciții gramaticale și compunere 2, b) Citirea și exerc. de repr. 3. Aritmetică și geometrie 3. Științele naturale, fizico și economice 2. Desemnul 2. Cântul 1. Exerciții corporale 1. Lucru de mână 2. Total 30. Odorheiu, la

15. Octomvrie 1923. Mihail Gyerkes inv. dir. de stat.

Az V—VI-ik fiu osztály órarendje: Orar pentru școala primară de stat urbană cu limba de propunere maghiară pentru clasa V—VI-a de băieți din Odorheiu pe anul școlar 1923—24. Timpul: Luni: 8— $\frac{1}{2}$ 9 cl. V., $\frac{1}{2}$ 9—9 cl. VI. Aritmetică și geometrie, 9— $\frac{1}{2}$ 10 cl. V., $\frac{1}{2}$ 10—10 cl. VI. Istoria în limba română, 10— $\frac{1}{2}$ 11 cl. V., $\frac{1}{2}$ 11—11 cl. VI. Știința naturală, 11— $\frac{1}{2}$ 12 cl. V., $\frac{1}{2}$ 12—12 cl. VI. Exerciții corporale, 12— $\frac{1}{2}$ 1 cl. V., $\frac{1}{2}$ 1—1 cl. VI. —, 2— $\frac{1}{2}$ 3 cl. V., $\frac{1}{2}$ 3—3 cl. VI. Constituție, 3— $\frac{1}{2}$ 4 cl. V., $\frac{1}{2}$ 4—4 cl. VI. Limba română: citirea exerciții de memorie și liberă reproducere. Marți: 8— $\frac{1}{2}$ 9 cl. V., $\frac{1}{2}$ 9—9 cl. VI. Limba maghiară: exerciții gramaticale, 9— $\frac{1}{2}$ 10 cl. V., $\frac{1}{2}$ 10—10 cl. VI. Fizică, 10— $\frac{1}{2}$ 11 cl. V., $\frac{1}{2}$ 11—11 cl. VI. Geografia în limba română, 11— $\frac{1}{2}$ 12 cl. V., $\frac{1}{2}$ 12—12 cl. VI. Limba română: scrierea și exerc. gramaticale, 12— $\frac{1}{2}$ 1 cl. V., $\frac{1}{2}$ 1—1 cl. VI. Religia, 2— $\frac{1}{2}$ 3 cl. V., $\frac{1}{2}$ 3—3 cl. VI. Lucru de mână, 3— $\frac{1}{2}$ 4 cl. V., $\frac{1}{2}$ 4—4 cl. VI. Lucru de mână. Miercuri: 8— $\frac{1}{2}$ 9 cl. V., $\frac{1}{2}$ 9—9 cl. VI. Aritmetică și geometrie, 9— $\frac{1}{2}$ 10 cl. V., $\frac{1}{2}$ 10—10 cl. VI. Istoria în limba română, 10— $\frac{1}{2}$ 11 cl. V., $\frac{1}{2}$ 11—11 cl. VI. Caligrafia, 11— $\frac{1}{2}$ 12 cl. V., $\frac{1}{2}$ 12—12 cl. VI. Limba română: citirea exerciții de memorie și liberă reproducerea, 12— $\frac{1}{2}$ 1 cl. V., $\frac{1}{2}$ 1—1 cl. VI. —, 2— $\frac{1}{2}$ 3 cl. V., $\frac{1}{2}$ 3—3 cl. VI. Desemnul, 3— $\frac{1}{2}$ 4 cl. V., $\frac{1}{2}$ 4—4 cl. VI. Desemnul. Joi: 8— $\frac{1}{2}$ 9 cl. V., $\frac{1}{2}$ 9—9 cl. VI. Aritmetică și geometrie, 9— $\frac{1}{2}$ 10 cl. V., $\frac{1}{2}$ 10—10 cl. VI. Limba maghiară: citirea și liberă reproducerea, 10— $\frac{1}{2}$ 11 cl. V., $\frac{1}{2}$ 11—11 cl. VI. Limba română: exerc. de compunere, 11— $\frac{1}{2}$ 12 cl. V., $\frac{1}{2}$ 12—12 cl. VI. Geografia în limba română, 12— $\frac{1}{2}$ 1 cl. V., $\frac{1}{2}$ 1—1 cl. VI. —, 2— $\frac{1}{2}$ 3 cl. V., $\frac{1}{2}$ 3—3 cl. VI. Limba maghiară: exerc. de compunere, 3— $\frac{1}{2}$ 4 cl. V., $\frac{1}{2}$ 4—4 cl. VI. Cântul. Vineri: 8— $\frac{1}{2}$ 9 cl. V., $\frac{1}{2}$ 9—9 cl. VI. Aritmetică și geometria, 9— $\frac{1}{2}$ 10 cl. V., $\frac{1}{2}$ 10—10 cl. VI. Istoria în limba română, 10— $\frac{1}{2}$ 11 cl. V., $\frac{1}{2}$ 11—11 cl. VI. Știința naturală, 11— $\frac{1}{2}$ 12 cl. V., $\frac{1}{2}$ 12—12 cl. VI. Limba română: scrierea și exerc. gramaticale, 12— $\frac{1}{2}$ 1 cl. V., $\frac{1}{2}$ 1—1 cl. VI. Religia, 2— $\frac{1}{2}$ 3 cl. V., $\frac{1}{2}$ 3—3 cl. VI. Exerciții economice, 3— $\frac{1}{2}$ 4 cl. V., $\frac{1}{2}$ 4—4 cl. VI. Exerciții economice. Sâmbătă: 8— $\frac{1}{2}$ 9 cl. V., $\frac{1}{2}$ 9—9 cl. VI. Geografia în limba română, 9— $\frac{1}{2}$ 10 cl. V., $\frac{1}{2}$ 10—10 cl. VI. Limba română: citirea exerciții de memorie și liberă reproducerea, 10— $\frac{1}{2}$ 11 cl. V., $\frac{1}{2}$ 11—11 cl. VI. Fizică, 11— $\frac{1}{2}$ 12 cl. V., $\frac{1}{2}$ 12—12 cl. VI. Limba maghiară: citirea și liberă reproducerea, 12— $\frac{1}{2}$ 1 cl. V., $\frac{1}{2}$ 1—1 cl. VI. —, 2— $\frac{1}{2}$ 3 cl. V., $\frac{1}{2}$ 3—3 cl. VI. Liber, 3— $\frac{1}{2}$ 4 cl. V., $\frac{1}{2}$ 4—4 cl. VI. Liber. Orar săptămânal: Religia cl. V. $\frac{2}{2}$, cl. VI. $\frac{2}{2}$. Limba română: a) Scrierea și exerciții gramaticale cl. V. $\frac{2}{2}$, cl. VI. $\frac{2}{2}$, b) Citirea și exerciții de memorie și liberă repr. cl. V. $\frac{2}{2}$, cl. VI. $\frac{2}{2}$, c) Exerciții de compunere cl. V. $\frac{1}{2}$, cl. VI. $\frac{1}{2}$. Istoria în limba română cl. V. $\frac{2}{2}$, cl. VI. $\frac{2}{2}$. Geografia în limba română cl. V. $\frac{2}{2}$, cl. VI. $\frac{2}{2}$. Limba maghiară: a) Scrierea și exerciții gramaticale cl. V. $\frac{1}{2}$, cl. VI. $\frac{1}{2}$, b) Citirea și exerc. de memorie reproducerea cl. V. $\frac{2}{2}$, cl. VI. $\frac{2}{2}$, c) Exerciții de compunere cl. V. $\frac{1}{2}$, cl. VI. $\frac{1}{2}$. Aritmetica și geometrie cl. V. $\frac{4}{2}$,

cl. VI. $\frac{1}{2}$. Științele naturale, fizică și economice cl. V. $\frac{6}{8}$, cl. VI. $\frac{6}{8}$. Constituție cl. V. $\frac{1}{2}$, cl. VI. $\frac{1}{2}$. Desemnul cl. V. $\frac{2}{3}$, cl. VI. $\frac{2}{3}$. Cântul cl. V. $\frac{1}{2}$, cl. VI. $\frac{1}{2}$. Exerciții corporale cl. V. $\frac{1}{2}$, cl. VI. $\frac{1}{2}$. Lucrul de mână cl. V. $\frac{2}{3}$, cl. VI. $\frac{2}{3}$. Caligrafia cl. V. $\frac{1}{2}$, cl. VI. $\frac{1}{2}$. Total 36. Văzut! Odorheiu, la 16. Octomv. 1923. Joan Szabó dirigente. Odorheiu, la 15. Octomvrie 1923. Blazius Blájer institutor de stat.

HIREK.

Fizetésbeli előlépések feltételei. Mult számban közölt ezen tárgyú hirdásunk, a lapunk megjelenése után közölt egységesítési rendelkezés folytán így változik: A tanítóképző hat osztályát végzett növendék „*examen de absolvire*” vizsgát tesz, hogy kinevezzék „*invațator ajutător*” segéd tanítónak. A három szolgálati év eltelte után véglegesítő vizsgát „*examen de definiții*” tesz és csak azután kapja meg az előlépését a 600 leus alapfizetésből a 700 leus alapfizetésbe, a miniszterhez intézett kérelme alapján. Az 5-ik szolgálati évének dec. 31-ig való eltelte után, de azt megelőzőleg legalább 3 hónappal kérelmezheti az első gradáciát amely fizetésének 25%-át teszi ki. Ezen véglegesítő vizsgát azon tanítóknak is le kell tenni, akik előző időkben az erdélyi, illetve magyarországi tanítóképzőkben végeztek, ha a 3 szolgálati évüket még nem töltötték be, az erre a célra miniszterileg kijelölendő tanítóképzőben. A 6-ik szolgálati év után, aki azt akarja, hogy megkapja 800 leus alapfizetésbe való előléptetését még egy vizsgát, u. n. inštitutor-i azaz „*examen de înaintare*”-t kell tenni, mert különben csak a 700 leus alapfizetésben marad; a gradáciákat azonban a szolgálati évei elteltevel, ettől függetlenül is megkapja. A 10-ik szolgálati éve betöltése után jogosult és kérnie kell a II-ik gradáciát, ami az akkori fizetésének még 25%-át, vagyis együtt 50%-át teszi ki. Aki 12-ik szolgálati évét betöltötte, kérheti a 800 leus alapfizetésének 1000 leura való felemelését, ez az előlépés nincs vizsgához kötve. A 15-ik szolgálati év betöltése után esedékes a harmadik gradáció, vagyis összesen fizetésének 75%-a és a 20-ik év betöltése után a IV-ik gradáció, fizetésének 100%-a. A 25-ik szolgálati év betöltése után a tanfelügyelő kezdeményező előterjesztésére, a kiválóan érdemes tanítókat a miniszter külön előléptetési premiummal jutalmazhatja, vagyis előlépteti az V-ik gradációval, ami törzsfizetése újabb 25%-át teszi ki. Akik pedig az 1916—17-iki román hadjáratban résztvettek, azok megkaphatják a VI-ik gradáciát az u. n. *gradația militar*-t, de ezt sem kell kérni; mert hivatalból történik erre is az előterjesztés. Az alapfizetésbeli előléptetéseket, valamint a négy első gradáciát, mint előbb is megírtuk, a miniszterhez intézett kérvényben kell kérni, csatolva hozzá a megfelelő bizonyítványokat.

Óvodák szervezése. A magyar kisebbségi la-

kossággal bíró helységek óvodái tannyelvűül a román nyelv rendeltetvén el, a szülők arra való tekintettel, hogy gyermekeik már a kiskorban és játszva megtanulhassák az állam nyelvét: önkéntes elhatározással és kezdeményezéssel kérik az állami óvodának felállítását. Székelykeresztur már megnyerte óvodájának szervezését s így nemsokára ez meg is kezdi működését. Ez a legbiztosabb, legolcsóbb és legkönnyebb nyelvtanulási kurzus az ifjúság számára.

A postai kézbesítés. Szigorú rendelkezése van a postának, hogy azon leveleket és utalványokat, amelyekben a helységek román elnevezése mellett a magyar nevek is ki vannak írva, nem a címzettnek, de a feladónak kézbesítenek vissza. Felkérjük ennél fogva elő és utófizetőinket, hogy leveleiket és utalványukat csakis így címezzék: „*Administrația Tanitók Lapja Odorheiu*”, így hozzánk kézbesítik, máskülönben mi azt nem látjuk meg soha. A levelezés díjszabása ez: egyszerű levél 20 grammig belföldre 1 leu rendes, 10 bani segélybélyeg, ajánlási díj 2 leu. Levelezőlap 50 bani + 10 bani. Külföldre, Ausztria, Csehszlovákia, Italia, Jugoszlávia, Lengyelország és Magyarországra: egyszerű levél 4.50 leu, ajánlási díj 6 leu. Egyéb külföldi államokban egyszerű levél 6 leu, ajánlási díj 6 leu. Levelező lap 6 leu. Külföldi levelekre nem jön segélybélyeg. A pénzes utalványok díját a felvevő hivatal kész pénzben szedi be.

Való-e? A „*Tükör*” c. kolozsvári hétfői lap a közoktatásügyi miniszter olyan rendeletéről vél tudni, amely szerint a kisebbségi magyar tannyelvű iskoláknál alkalmazott állami tanítók szolgálatait csak az eskütétele napjától számítanák. Az azelőtt eltöltött és hivatalos okmányokkal már igazolt szolgálatok sem a fizetés, sem a nyugdíj ellátásnál nem vétetnek figyelembe. A marostordai állami tanítók, nem tudjuk honnan vették az erre vonatkozó információt, meggyőződtek-e ezen rendelet ténylegességéről és annak miben állásáról, de gyűlést tartottak és megdöbbenésüknek adva kifejezést, felkérték Dr. Bernády György nyaradszeredai, ugyancsak a marosvásárhelyi képviselőt és senatort is, valamint Dr. Hajdu István a magyarpárt egyik alelnökét, hogy interveniáljanak *Anghelcsu dr.* közoktatásügyi miniszternél: ezen lesújtó rendelete visszavonása tárgyában. Lehet, hogy létezik ezen rendelet, mi még nem tudunk róla, lehet azonban, hogy csak valamelyes tervezettség rendén kipattant gondolat; mi a valóságában, mint mindenki, aki erről csak hallott, feltétlenül kételkedünk. Mert a törvényes igazság ez esetben is az, hogy a magyar tanítókkal együtt és egyidőben esküt tett román nyelvű állami tanítók és tanfelügyelők, ugyancsak az összes más tisztviselők szolgálati ideje is ezen időponttól számítassék, ami teljesen kizárt és képtelen dolog. Éppen azért a marosvásárhelyi tanítógyűlés ezen anyagának valóságát kétkedéssel fogadjuk és erről szóló hirdásunkat fenn tartással közöljük. Megbízható információt Bucarestből fogunk szerezni.

Lapunk kiszedése után nyertünk, feltétlen megbízható helyről értesülést, hogy tényleg adatott ki rendelet arra nézve, miszerint az eskütételre másodszor is felszólított tanítók járandósága csak az eskütételük napjától, mint kezdő időtől számítassék. Ez úgyról hírt hallva: az Erdélyi Általános Tanítóegyesületünk vezetőségét felkértük, hogy ezen nyomasztó ügyünk ténylegességéről szerezzen biztos tudomást és amennyiben ez a híradás való lenne: győzzék meg a miniszter urat ezen rendelet igazságtalan és jogosulatlan voltáról. Főegyesületünk elnöksége küldöttségileg eljárta ezen ügyben. Kérelmező fejtegetésükre a miniszter ur azt a választ adta: hogy ő erről a rendeletről voltaképpen nem is tud, de utána néz és feltétlenül visszavonja, mert az nem jogos és nagy igazságtalanságot lát ebben.

Mi a magyar nyelvű iskolák érdekelt tanítói: köszönettel és mély tisztelettel vesszük tudomásul a miniszter ur helyes, megnyugtató és igazságot kifejező válaszát, azaz beigért intézkedését.

Hálás köszönettel adózunk főegyesületünk központi intézőségének is, hogy ügyünkben, halasztást nem ismerő gyorsasággal és megnyugtató eredménnyel eljárta, s ezáltal eljéte vette beláthatatlan szenvedéseknek és czerek anyagi romlásának. Főegyesületünk tehát a miniszter ur szavát és ígéretét bírja, hogy ezen rendeletet sehol és senkivel szemben nem érvényesítik, s így végképen elejtik.

A román nyelv tanításáról. Nyilatkozott, utmutatást adott egyik tankerületi főigazgató a román nyelvnek a kisebbségi iskolákban tanítandó mértékéről és kiviteli módzatairól.

Szerinte a román nyelv tanítási rendeletnek nem az az intentioja, hogy már most, mindjárt az első évben, a sokak által elképzelt szigorú állásponton, az egész vonalon, minden osztályban a rendeleti teljes anyagot felölelni kellene, hanem igenis az írás-olvasás kezdő mértékeit; a román beszélgetés sorozatait, ezt mindig szemléltető beszéd- és értelem gyakorlatok alapján; továbbá ezen beszélgetések rendén levonható nyelvtani ismereteket. Földrajz és történelem tantárgyak ezidő szerint, legfeljebb román elnevezésekkel, de feltétlenül a gyermek anyanyelvén tanítandók. A fő dolog, hogy ismerje meg a tanuló mindkét tantárgy anyagát s tudjon arról felelni anyanyelvén, mert ezekről folyékonyan és értelmesen beszélni román nyelven, csak a távolabbi idők nyelvbéli tudásának eredményétől várható. Mindenesetre köszönettel vettük az inspector urnak, a tanítótság véleményét magában foglaló utmutatását: a megnyugtató helyes irány és tananyag mérték kijelölésével. Ezen alapon és türelmes lassu haladással kétségkívül begyökeresítő eredménnyel, biztosabb maradandósággal tanulják meg gyermekeink a román nyelvet és kapcsolatos részeit, mintha a reáerőszakolt, gyors tempoju bemagoltatással kellett volna tanulják.

Róman nyelvtanítási Kalauz megjelent. Postoiu Péter áll. ig.-tanító »Călăuza« című munkája kézirat-gyanánt megjelent és kapható a szerzőnél Cristurul-Săcuiesc. Ára 20 leu. A magyar kisebbségi

tanítók számára készült román beszélgetési könyv, mint Kiss János tanítóképezdei tanár a könyvhöz írott előszavában jelzi: »ugy gramatikailag, mint pedagogiailag kifogástalan. Teljesen az új programa analitica szerint készült, s így ezen az ismeretlen területen tényleg biztos »Kalauz« a kisebbségi iskolák tanítóinak s teljesen alkalmas arra, hogy tanítványt, tanítót biztos kézzel »vezessen be a román nyelv szellemébe.« Ajánljuk kartársainknak megrendelés végett figyelmükbe ezen hasznos könyvet.

Uj növény az erdélyi mezőgazdaságban.

Érdekes növényfajtának meghonosításával kísérletezik Erdélyben ifj. Jósika Gábor báró. A fontos gazdasági növénynek, amely Oroszországban otthonos, galyán a neve. Jósika báró oroszlozságból való hazatértekor véletlen folytán három galyánmagot a ruháján magával hozott, a magvakat itthon elvetette és négy év alatt sikerült az orosz növényt annyira elszaporítania, hogy ebben az évben már hat katasztrális holdnyi vetése van belőle. A galyán magvából lehántolva jóízű kása nyerhető, lisztje kenyérsütésre alkalmas, de elsőrendű erőtakarmány, állatok számára is. Ebből a növényből készül a kínaiak ismert pálinkája, a kandzsim. Szárát Mandzsuriában épületek és kerítések építésére használják. Levelei elsőrendű szarvasmarhatakarmányt szolgáltatnak. Jósika báró kísérletei alapos kilátást nyújtanak rá, hogy a nem tulságosan nagy gondozást igénylő növényfajtát sikerül Erdélyben meghonosítani.

Rendkívüli közgyűlését az Udvarhelymezei Tanítóegylet november hó 15-én Székelyudvarhelyen, a volt reáliskola tornacsarnokában d. e. 11 órai kezdettel tartja meg. Az erre szóló meghívók már szétküldettek. Legfontosabb pontja a gyűlésnek az új alapszabályok értelmében a tisztikar megválasztása.

Róman nyelv és Olvasókönyv a címe Sajerman Ferencz, nyomtatás alatt levő tankönyvének. Mint előszavában írja: »A könyv felöleli a »Programa Analitică«-nak idevonatkozó minden anyagát, ezért részletes és teljes tankönyv, amely minden osztály anyagát módszeres feldolgozásban — tervszerűen és a fokozatosság elve alapján — foglalja magában, földrajzi történelmi és alkotmánytani alapismereteket tárgyaló olvasmányokkal, a román nemzet történelmének teljes anyagával együtt és így egyuttal olvasókönyv is. Könyvem megírásánál az activ módszert alkalmaztam, amely Carré modern utmutatása nyomán az új nyelvet tanuló gyermeket összes érzékeivel együtt az aktiv cselekvés közponjába állítja. A könyv a módszeresen kidolgozott anyagot adja meg, annak helyes is sikeres alkalmazása azonban időben és viszonylatban pusztán a tanítás művészetében alapszik.« A tartalomjegyzék szerint pedig adja a legfontosabb nyelvtani tudnivalókat; a főszűly azonban a beszéd- és értelemgyakorlatok helyes alkalmazására; van fektetve, kapcsolatban a földrajz anyagának is feldolgozásával. Majd olvasmányok és versek vannak tankönyvében. Végül pedig a román nemzet történelme teljes anyaga

röviden összefoglalva. Érdeklődéssel várjuk, a hirdetési rovatunkban ismertetett jelen tankönyv kézhezvételét.

Fel-felsírnak. Az öregség magában véve még megfelelő ellátás mellett is a gyarló és szenvedésekkel teljes élet kezdete. Hát még ha féltve szorongatott megélhetésünk, tisztviselői járandóságuk elvonatik: testi és lelki megrokkantságuk teljesen keresetképtelenné, s végleg nyomorban szenvedökké teszi őket. A magyar nyelvű iskoláknál működő idősebb és szolgálati időben előrehaladott tanítók közül sokan erre a sorsra jutottak. Nyugdíjazásuk iránti kérésüket többen önként beadták, másokkal beadatták, s azok nagy része ez évi április 1-jétől, mások nyugdíj kérésük utáni hó 1-től sem fizetést, sem nyugdíj ellátást nem nyernek. Az aradi tanító-kongresszus ezen nyomasztó helyzetben élő tanítókon való sürgős segítség érdekében memorandum felterjesztését határozta el. Lélekszakadva várják annak eredményét a fizetésnélküli tanítók, hogy vagy fizetést, vagy nyugdíjellátást nyerhessenek, mert valóban kétségbeejtő nyomorúságban élnek s panaszos jajjal fel-felsírnak: megöregedésük ilyen szomorú következményeier.

Meghívó.

A „Népnevelési Irodalmi Részvény-Társaság Alakulóban“ tervezett cég a kellő számú részvény jegységének hiánya miatt nem alakulhat meg. Felhívom az alapítókat, hogy a tervezet megszüntetése és a beíratások visszajuttatása kimondása végett Odorheiu 1923 november hó 15-én d. e. 12 órakor a volt reáliskola tornatermében tartandó ülésen megjelenni sziveskedjenek.

Odorheiu, 1923 október hó 31-én.

Gyerkcs Mihály,
megbízott ügyvezető.

Uj könyvek a román nyelv tanításához:

Sájerman-féle: Román nyelv Gyakorló- és Olvasókönyv;

Paștoiu Péter: Cálăuz a román beszélgetés tanításához;

Keresztes—Déry-féle: Vezérkönyv a román nyelv tanításához;

Cioranescu—Stau-féle: Abcedar I. és II. rész üzletemben már most megrendelhetők; a közeli napokban megérkeznek és azonnal expedíálatnak.

Fentiekén kívül az összes áll. és felekezeti iskolai

olvasókönyvek, földrajz, történelem, természetrajz, számtan és alkotmánytan

könyvek nagy mennyiségben raktáron vannak.

Megrendelést kér

Z. SZÉKELY JÁNOS,

könyvkereskedés Odorhei-Székelyudvarhely.

Tanítók

figyelmébe ajánljuk a most nyomtatás alatt levő *Sájerman Ferenc* által készített:

Román nyelv és Olvasókönyv

cimű művét. E tankönyv a modern *Carré-féle direct-módszer* alapján a *Programa Analitica* teljes anyagát magyar-román nyelven részletesen feldolgozza kérdések és feleletek alakjában. E tankönyv magyar tan nyelvű iskolákban a gyermekek kezében nélkülözhetlen, de a tanító is pótolhatatlan könyvet nyer vele, mert felöleli röviden a földrajzi, történelmi és alkotmánytan alapfogalmakat is a legendákkal együtt.

Bolti ára az előjegyzett példányszámhoz fog igazodni, de semmiesetre sem lesz több ennek a circa 140—150 oldalas alapos műnek, 40 leu-nél, ebből tanítóknak és viszontárúsítóknak tetemes kedvezményt nyújt a kiadó. Tessék *azonnal* előjegyzést küldeni, amely a beküldőre egyébként nem kötelező. Kérjen ingyenes előszót és tartalomjegyzéket! A tankönyv november második felében fog szétküldetni azoknak, kik előjegyzést kértek és a később közlendő végleges árat előre beküldik. A könyv miniszteri jóváhagyásban részesült 119721—1923 sz. a.

Kapható a

Hollinger-féle Központi Könyvkereskedésben

„Gutenberg“-nyomda Timișoara.

Megjelent könyvek.

A „*Minerva*“ könyvkiadó vállalat kiadásában a következő miniszterileg jóváhagyott elemi iskolai könyvek jelentek meg: *Fejes—Felméry: Uj ABC.*

Felméry: Vezérkönyv az Uj ABC-hez.

Péter—Tóth—Mezey: Olvasókönyv II. rész, Olvasókönyv III. rész, Olvasókönyv IV. rész,

Szilágyi: Kolozsmegye földrajza a III. és IV. o. részére, Torday Lajos: Számtan II. o. és Számtan III. o. részére.

Patakfalvy: Szemléltető számtan az elemi iskolák I-ső osztálya számára.

Patakfalvi: Utmutató a szemléltető számtanhoz.

Szilágyi Márton: Földrajz az elemi iskolák II. és III. osztály számára.

Földes Zoltán: Maros-Torda vármegye földrajza.

A „*Minerva*“ Részvénytársaság kiadásában a következő engedélyezett iskolai térképek jelentek meg:

Alsó-Fehér, Beszterce, Brassó, Fogaras, Kolozs, Maros-Torda, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyék térképei.

Ugyancsak a *Minerva R.-r.* kiadásában megjelentek a következő iskolai nyomtatványok:

Elemi iskolai Értesítő-Könyvecske I—VI. osztály számára román és magyar nyelven.

Elemi iskolai abszolváló (végbizonyítvány) bizonyítvány. Előmeneteli, mulasztási, haladási és felvételi napló-ívek.

Kaphatók a *Minerva Nyomdai Részvénytársaságnál* Cluj-Kolozsvár és minden könyvkereskedésben.